

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет журналістики, реклами та видавничої справи

(повне найменування інституту/факультету)

Кафедра журналістики, реклами та медіакомунікацій

(повна назва кафедри)

Дипломна робота

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

на тему: **«Війна на Донбасі в об'єктиві кіномистецтва (серія рецензій)»**
«War on Donbass in the lens of the cinema (series of reviews)»

Виконала: студентка денної форми навчання
спеціальності 061 Журналістика
Крайник Валерія Олегівна

Керівник викл. Червінчук А. О. _____

Рецензент канд. іст. наук, доц. Сидун І. В.

Рекомендовано до захисту:

Протокол засідання кафедри

№ _____ від _____

Завідувач кафедри

(підпис)

Захищено на засіданні ЕК № 1

протокол № _____ від _____

Оцінка _____ / _____ / _____
(за національною шкалою/шкалою ECTS/ бали)

Голова ЕК

(підпис)

Одеса – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. РЕЦЕНЗІЯ: АНАЛІЗ ВОЄННОЇ ДІЙСНОСТІ В УКРАЇНСЬКОМУ КІНОМИСТЕЦТВІ.....	5
1.1. Рецензія: особливості жанру.....	5
1.2. Українські фільми про війну на Сході: огляд матеріалів ЗМІ.....	7
РОЗДІЛ 2. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	13
ВИСНОВКИ.....	15
БІБЛІОГРАФІЯ.....	17
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність дослідження. Події, які розпочалися у 2014 році на Сході України стали приводом для висвітлення не тільки в ЗМІ, а також в літературі та кіномистецтві. Твори про війну в Україні формують уявлення аудиторії про перебіг подій на Сході, військовослужбовців та ворогів. Систематичне інформування про події на Сході у різних форматах – новини, художня та документальна література, кіно – є важливим для українського суспільства, яке зіткнулося з воєнними діями неочікувано, а тому прагне розуміти ситуацію на Сході.

Події на Сході набули свого відображення та осмислення в українському кіномистецтві. Це підтверджує значна кількість фільмів, що вийшли у прокат за період 2015-2020 років («Добровольці Божої Чоти» 2015 р., «Десять секунд» 2016 р., «Бліндаж» 2016 р., «Кіборги» 2017 р., «Позивний Бандерас» 2018 р. та інші). Ці фільми привернули увагу громадськості до проблеми війни в Україні, трансформували уявлення аудиторії про масштабність подій та сформували образи українського військового, що захищає Україну та ворога, який намагається її захопити. Фільми про війну на Сході потребують уваги та аналізу професійних комунікантів, які зможуть віднайти додаткові сенси, оцінити сформовані образи – війни, героїв та ворога. Підготовка серії рецензій на фільми про війну в Україні надасть можливість аудиторії ознайомитись з оцінкою українських кінострічок, які направлені на привернення уваги громадськості до проблеми війни та її наслідків для суспільства. Цим зумовлена **актуальність** дипломного проєкту.

Мета дослідження – проаналізувавши зображення подій у фільмах про війну на Сході України, оцінити сформований образ війни та військових. Зазначена мета потребує реалізації таких **завдань**:

- вивчити типологічні підходи до визначення жанру «рецензія»;

- оглянути матеріали ЗМІ щодо характеристики кінофільмів передбачених в рамках дипломного проєкту;
- підготувати серію рецензій на обрані фільми;
- оцінити, як представлено війну, українських військових, ворога та які образи сформовано.

Об'єкт дослідження – фільми українського виробництва: «Кіборги» 2017 р., «Донбас» 2018 р., «Іловайськ 2014. Батальйон Донбас» 2019 р.

Предмет дослідження – особливості зображення реалій війни в фільмах «Кіборги» 2017 р., «Донбас» 2018 р., «Іловайськ 2014. Батальйон Донбас» 2019 р.

Для проведення огляду ЗМІ були використані матеріали таких видань: «Детектор медіа», «Радіо Свобода», «Украина.ру», «112.ua». «itc.ua».

Методи дослідження. У дипломній роботі використано загальнонаукові методи (опису, аналізу, синтезу, порівняння, вибірки) та інтерв'ювання військових.

Структура роботи. Структура роботи включає вступ, два розділи (1 розділ включає 2 підрозділи), висновки, бібліографію, додатки. Загальний обсяг роботи – 16 сторінок. Бібліографія подана на 2 сторінках.

ВИСНОВКИ

Нашим завданням дипломної роботи було дослідити війну на Донбасі крізь об'єктив кіномистецтва, зокрема завдяки обраним нами фільмам: «Кіборги», «Донбас», «Іловайськ 2014. Ботальйон Донбас». Сформований план роботи і поставлені завдання, які були направлені на розкриття теми дипломного проекту було реалізовано. Один із його пунктів, а саме створення серії рецензій на кінофільми, які присвячені війні на Сході України, повністю виконаний.

У рецензіях проаналізовано: сюжетну лінію кінострічки, висвітлення образів українських військових та їх противників, ідеологічну складову втілену в рамках воєнних операцій. Рецензування фільмів дало змогу оцінити їх всебічно та виразити власні судження з приводу режисерського задуму, які підкріплені аргументовани фактами та описами важливих фрагментів з кінострічок. Здебільшого при написанні рецензії увага приділялась саме загальній концепції висвітлення війни на Сході, такий аспект як акторська гра не розглядався взагалі, оскільки він не слугував допоміжним засобом для аналізу проблематики та ідейної складової фільму. У рамках плану також був прописаний та здійснений огляд матеріалів ЗМІ, щодо об'єктів кіномистецтва передбачених дипломною роботою. Дослідження публікацій з різних видань дало змогу ознайомитися з відгуками як журналістів так, і глядачів. Аналіз різноманітних реакції, критичних та схвальних журналістських матеріалів, допоміг сформуванню певне уявлення, щодо сприйняття та трактування фільмів присвячених воєнній тематиці та її відображенні в об'єктиві кіномистецтва різними медіа. Таким чином, оцінювання набуває більшої фактологічності та демонструє різні погляди, враження, думки, інтерпретації тощо.

Оскільки всі обрані кінофільми позиціонують себе як такі, що засновані на реальних подіях із додаванням художніх прийомів, важливим моментом також було провести паралель між дійсністю відображеною в кіно та реальністю. Для

цього, ми поспілкувалися з військовими АТО (ООС), адже ці люди безпосередньо знаходились в епіцентрі воєнних дій. А саме з: Канюченко Сергій Володимирович – ветеран АТО та Шевченко Ігор Геннадійович – солдат, Андрій Репетій – солдат. Військовим були задані питання стосовно певних моментів з фільмів передбачених дипломною роботою, які здебільшого орієнтувалися на встановлення відповідності між реальною війною та війною, яка зображена у кіно. Спілкування з ними підтвердило той факт, що фільми в цілому збігаються з реальністю. Вони хотіли навести деякі приклади, але в силу того, що ці відомості належать до воєнної таємниці, розгорнуто розказати не змогли.

Виходячі з цього, можна зробити висновки, що фільми про війну на Сході України формують образи війни, військових та ворога, що, безперечно, може вплинути на думку та уявлення про події громадськості. Саме тому реалізований дипломний проєкт – направлений на осмислення зображеної воєнної реальності у обраних для аналізу фільмах.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Ахапкина Т. «Киборги» : Воспетые будни украинских героев. *112.ua* : веб-сайт. URL: <https://112.ua/mnenie/kiborgi-vozpetye-budni-ukrainskih-geroev-423855.html> (дата звернення: 01.04.2020).
2. Данилов О. Рецензія на фільм «Іловайськ 2014. Батальйон Донбас» / Beshoot. *ITC*: веб-сайт. URL: <https://itc.ua/articles/recenziya-na-film-ilovajsk-2014-bataljon-donbas-beshoot/> (дата звернення: 10.04.2020).
3. Мищенко Т. Рецензия на фильм «Киборги». *ITC*: веб-сайт. URL: <https://itc.ua/articles/retsenziya-na-film-kiborgi/> (дата звернення: 01.04.2020).
4. Потерянко Ю. «Иловайск 2014. Батальон «Донбас» : О войне и о человечности. *112.ua* : веб-сайт. URL: <https://112.ua/mnenie/ilovaysk-2014-batalon-donbass-o-voynе-i-o-chelovechnosti-505419.html> (дата звернення: 10.04.2020).
5. Саковська А. «Страшно від того, що людська смерть стала буденністю для нас!» – соцмережі про фільм «Кіборги». *Радіо Свобода*: веб-сайт. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/28920882.html> (дата звернення: 01.04.2020).
6. Сохач А. Рецензия на фильм «Донбасс» / Donbass. *ITC*: веб-сайт. URL: <https://itc.ua/articles/retsenziya-na-film-donbass-donbass/> (дата звернення: 05.04.2020).
7. Тимошенко Д. От отвращения до восхищения. Соцсети о фильме «Донбасс». *Радіо Свобода* : веб-сайт. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/29559446.html> (дата звернення: 05.04.2020).
8. Филатов А. Фильм «Донбасс»: Кривые рожи в зеркале «ДНР». *112.ua* : веб-сайт. URL: <https://112.ua/mnenie/film-donbass-krivye-rozhi-v-zerkale-dnr-462098.html> (дата звернення: 10.04.2020).
9. Щур М. «Мені не віриться, що в Україні знімають такі фільми!» – реакція чеських глядачів на «Кіборгів». *Радіо Свобода* : веб-сайт. URL: <https://www.radiosvoboda.org/amp/29189868.html> (дата звернення: 01.04.2020).

10. Винникова А. Кинорецензия как жанр журналистики. *Медиасреда*. 2007. № 2. С. 66-69. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/kinoretsenziya-kak-zhanr-zhurnalistiki/pdf> (дата звернення: 26.03.2020).
11. Михайлин І. Л. Основи журналістики. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 482 с.
12. Тертичний А. А. Жанры периодической печати : учеб. Пособие. Москва, 2000. URL: <http://evartist.narod.ru/text2/01.htm> (дата звернення: 30.05.2020).
13. Франко І. Вступні зауваги про критику. *Із секретів поетичної творчості*. URL: <https://www.i-franko.name/uk/LitCriticism/1898/IzSekretivPoetTvorchosti/1VstupniUvagyProKrytyku.html> (дата звернення: 26.03.2020).